

Referat fra møtet i faggruppe landbruk 3.2.2021, Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma (Huvo)

Til stede: Dag E. Opsahl (Eidsvoll), Nina Lynnebakken (Nannestad), Marit Sand (Nannestad), Hans Petter Langbakk (Ullensaker), Maia Solberg Økland (Fylkesmannen i Oslo og Viken), Lise Gravermoen (Nes), Åse Marit Skjølås, (Østre Toten), Bjørn Baadshaug (Akershus Bondelag) og Helge B. Pedersen (daglig leder).

Forfall: Pernille Aker (Hurdal).

Merknader:

a) Møtet ble avholdt via teams.

b) Som vedlegg til innkallingen fulgte div. lenker som også er i dette referatet, samt «Tiltakslista» som skal revideres for 2020.

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	<p>Referat fra forrige møte (7.10.20) <u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.</p>	
2	<p>Diverse orienteringer <u>Helge orienterte om:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Styringsgruppemøtet 16.11.20. Vedtatt arbeidsplan for Huvo i 2021 (lenke). • Nye organisasjonsstruktur hos Vannregionmyndigheten, der kommunene via vannområdene nå er representert både i den administrative arbeidsgruppa og den politiske gruppa. Huvo sin styreleder stilte sitt kandidatur til disposisjon. Fylkesrådet pekte ut ordførere på bakgrunn av geografi, utfordringer etc. • Møte i arbeidsgruppa i vannregionen 23.9 og VRU-møtet 25.11.20. • Økonomiske tilskudd/bidrag inn til Huvo fra eksterne kilder. • De to brevene som Huvo sendte til Miljødirektoratet om utfordringer i innhold og prosess for restaureringsprosjekter. • Søknadene som Huvo har bistått grunneierne m.fl. med på restaurering (Honsjøen og Lysjøen). • Arbeidsmøtene om Hurdalselva 8.10.20 og Honsjøen 18.11.20, innlegg på webinar til Avinor 24.11. • Kulvertene i Risa (14.12 og 18.8), og bekymringsmeldingen i bekk ved Andelva. • Inndelingen av grunnvannsforkomsten på Gardermoen. • Oppfølgingen av bekk, som var forringet først av hogst så av skogsbilvegbygging. • Oppfordring om å vurdere deltagelse i kommende nasjonal vannmiljøkonferanse den 27.4-28.4 (lenke) og at neste VRU-møte blir i uke 38/39. • Om RiverWiki (lenke). Europeisk database, der Huvo skal vurdere å legge inn relevante restaureringsprosjekter. • Det ble igjen påpekt at vannforskriften også setter krav om ikke å gå ned en tilstand – dvs. nye inngrep i vassdrag må også vurderes ift. vannforskriften. Alle ble oppfordret om å ta det inn internt i kommunene (særlig plan, areal, byggesak og landbruk). • Tematikken leire, erosjon og skredfare ble igjen drøftet. • Hva regulanten valgte å ta inn i manøvreringsreglementet for Hurdalssjøen ble gjennomgått (lenke). <p><u>Videre oppfølging:</u> 1. Det ble igjen påpekt at vannforskriften også setter krav om ikke å gå ned en</p>	

	<p>tilstand – dvs. nye inngrep i vassdrag må også vurderes ift. vannforskriften. Alle ble oppfordret om å ta det inn internt i kommunene (særlig plan, areal, byggesak og landbruk).</p> <p>2. Det ble oppfordret til særlig å passe på kantsoner og inngrep i leirelver. Og til at rapporten om økt skredfare som kommunene på Øvre Romerike får bistand til fra NGI blir godt kjent/brukt i kommunene (lenke).</p>	<p>Alle</p> <p>Alle</p>
3	<p>Huvo – status for problemkartlegginger/prosjekter Helge orienterte om: <u>Miljøgifter i Huvo-regi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Et oppsummerende internt, men åpent tilgjengelig, notat utarbeides nå av økologigruppa. Hensikten er lett å kunne gi en oversikt over hva Huvo har gjort i 1. planperiode ift. miljøgifter, oppfølging av bekymringsmeldinger og problemkartlegginger. • Fjerning av tønner i Transjøen er fulgt opp av Ullensaker kommune. • Skytebanekartleggingen er ferdig (kartleggingen og oppfølgende målinger). • Status for søket etter årsaken til de 3 omfattende fiskedød-episodene i Risa. <p><u>HyMo i Huvo-regi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rask gjennomgang over status på alle 11 restaureringsprosjektene. • Om erosjonsproblemene/kulvertene i Gudmundsbekken. <p><u>Annet i Huvo-regi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Om genetikkkartleggingen av storørreten i Hurdalssjøen. • Status for overvåkingen, rapportutkast kommer innen 15.2. • Badevannsovervåkingen er nå integrert i vannforvaltningen/vannmiljø (lenke). <p><u>Problemkartlegginger/tiltak i andre sektorer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Orientering om de 4 barrierene/fysiske gjenopprettingstiltakene i regi av SVV/Fylkeskommunen. • Om prosjektene i Risa (habitattiltak), Store Svartungen, Hurdalssjøen, Vorma og Andelva, samt jernbanekulvertene i Risa. • Statsforvalteren sin videre oppfølging av forsurede/kalkede vassdrag. • Pt. mangler på problemkartlegging av krigsetterlatenskaper. Tas inn i høringen av forvaltningsplanen/tiltaksprogrammet fra kommunene (jf. sak 7). • SVV veiavrenning E6 og tunnelvaskevann. • Oppfølgingen av Steinsjøen øvings- og skytefelt. • Med alle tiltakene som også er lagt inn av kommunene selv innen jordbruk og vann- og avløp, er oppfatningen at alle som er utfordret på konkrete tiltak fra Huvo, har fulgt opp på en god måte i Vann-Nett/tiltaksprogrammet, bortsett fra krigsetterlatenskaper, der Miljødirektoratet igjen må utfordres, nå i høringsrunden. <p><u>Hans Petter orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Om overvåkingen av aluskiferdeponiet på Vilberg. Dette bør inn i Huvo sin oversikt på miljøgiftoppfølging, og statsforvalteren bør utfordres på å legge dette inn som eget tiltak i Vann-Nett. • Problemstillingene knyttet til forurensing etter leirskred bør løftes. Etter skred og utglidninger kan det bli det værende igjen i massene mye forurensing av ulike typer og i noen tilfeller også kloakk som påvirker vannkvaliteten nedstrøms samt store mengder partikler. <p><u>Konklusjoner/videre oppfølging:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dersom noen ønsker bekker elektrofisket, må innspill sendes til Helge innen april. 2. Det sendes en anmodning til statsforvalteren om å legge inn nytt tiltak i Vann-Nett knyttet til overvåking/fjerning av aluskiferdeponiet på Vilberg. 3. Hele gruppa støttet problemstillingen rundt leirras, men det er vanskelig å løfte denne tematikken inn konkret i vannforvaltningsplanene. Det kan vurderes tatt i kommunenes svar på høringen (jf. sak 7). 	<p>Alle</p> <p>Helge</p> <p>Helge</p>

4	<p>Nytt fra landbruksforvaltningen</p> <p>Maia orienterte om tilskuddskartet for «ingen jordarbeiding om høsten». Utgangspunktet er jordmonnsflater og deres erosjonsklasser. Men flater med høy forekomst av dråg vil få egne klasser. Med de nye beregningene blir det langt større andel i de lavere erosjonsklassene. Det blir nå 6 tiltaksklasser, som vil være en kombinasjon av de 4 erosjonsrisikoklassene og drågmengden. Da det også blir mulig å kombinere det med prioriterte og andre områder, vil det bli totalt 12 ulike klasser. Det krever en teknisk forskriftsendring. Bonden kunne importere data i fra 2020. Flatene reberegnes automatisk, men bonden kan gjøre endringer på tegningene. Det ble også redegjort for de økonomiske rammene. Kartene er tilgjengelige på Kilden. Det ble vist hvordan man søker dette opp. Videre prosess: Det blir en høringsrunde våren 2021, før forskriften fastsettes innen 1.1.2022, og trer i kraft 1.1.2023. Virkeområdene avgrenses av marin grense og Regine, der det faglig grunnlaget bygger på graden av landbrukspåvirkning + økologisk tilstand + brukerinteresser. Det kategoriseres i følgende 3 grupper: Ingen miljøkrav, milde miljøkrav og strenge miljøkrav. Det blir 2 forskrifter, hhv. for milde og strenge miljøkrav for å lette brukervennligheten. Veilederen oppdateres 1. mars 2021. De nye erosjonsrisikokartene, klasseinndelingene og miljøkravene samt konsekvensene av det ble drøftet. Særlig ble det etterspurt om konsekvensene av om dette var godt nok utredet.</p> <p>De arealer som ble meldt inn forrige gang (Hæra, Sentrumsbekkene, Nessa, Tilløpsbækker både nord- og sør for Sundet) ble drøftet på nytt, sammen med behov for andre arealer.</p> <p><u>Konklusjoner/videre oppfølginger:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det var enighet om at nedbørsfeltene nevnt over er aktuelle å innføre miljøkrav for, og i tillegg bør tilløpsbækker til Hersjøen vurderes inkludert. 2. Dag og Helge deltar i teamsmøte med statsforvalteren med å detaljere videre på polygon-nivå, før det kommer på høring. 	Dag, Helge, Maia
5	<p>Hva er de største utfordringene med å få tiltakene gjennomført i praksis?</p> <p>Med utgangspunkt i at 2021 er siste mulighet til å gjennomføre tiltakene i første planperiode, og det har vært begrenset økt oppslutning om tiltakene, i hvert fall ikke gjennomført i tilstrekkelig grad per nå, ble det drøftet hva som oppfattes som utfordringer for å få alle nødvendige tiltak gjennomført ute på jordene.</p> <p><u>Noen betraktninger/konklusjoner/videre oppfølginger:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Regionale miljøkrav blir et viktig virkemiddel. 2. Utegangerdyr og gjødsel knyttet til dette er en utfordring 3. Lagerkapasitet for husdyrmøkk er stedvis en utfordring. 4. Hesteholdet og hestemøkk er en utfordring flere steder. 5. Når det gjelder punktutslipp, må kommunen gå direkte til den enkelte bonde. 6. Lokale forskrifter for å unngå gjødselspredning sent i sesongen nær overbelastede vassdrag bør aktivt vurderes brukt. 7. Det er et problem at kantsoner tas for hardt der det benyttes til biobrensel-virke. 8. Etter at abonnementsordningen med innsamling av plast forsvant, er det blitt dyrt og dårlig organisert. Det er et potensiale for å bli flinkere til å håndtere rundballer, både hvor de plasseres (unngå vassdragskanter) og for innsamlingen av plast. Kommunene bør fokusere på dette i sine lokale informasjonsorganer, sammen med økt fokus på tiltakene mot vannforurensingen. 9. Høy grad av mekanisering og at noen ikke ønsker å ta til seg kunnskaper og råd, er en utfordring noen steder. I tillegg til «gammel vane». 10. «Lett høstharving» blir ofte ikke lett, og er ikke godt nok som beskyttelse mot avrenning. 11. Antar at det er mest å hente i leirdominerte områder, der RMP blir spesielt viktig å følge opp. 12. Statsforvalteren ble oppfordret til å utarbeide informasjonsvideoer, slik at terskelen for å motta informasjon senkes, gjerne i samarbeid med Bondelaget. 	

	<p>Det kan tas inn i RMP-gruppa. Videre at de meste brukte sosiale medier vurderes brukt aktivt, f.eks. «Vikenbonden», i tillegg til informasjonsskrivene.</p> <p>13. Det kan være en utfordring dersom oppslutningen om RMP nå øker uten at tilskuddsrammene også økes. Dersom det er uklare kart, vil det få konsekvenser for oppslutningen. Viktig at også kartgrunnlagene i RMP er klare. Konsekvenser bør utredes og problematiseres før høringen av RMP.</p> <p>14. Alle bør fortsatt «holde trykket opp» også på vannforvaltingsarbeidet.</p> <p>Deretter ble det særskilt drøftet hva som kan gjøres/endres inn i kommende planperiode (2022-2027), for å øke sannsynligheten for at de gode forslagene som ligger der blir fulgt opp i praksis. Det er viktig å følge opp de nasjonale føringene 19.3.19 (lenke) og samfunnets forventinger til at forvaltningen sammen klarer å nå miljømålene om rene, friste vassdrag. Det ble diskutert om konsekvensene av miljøkravene i RMP var godt utredet og hva det ville innebære av endring på de økonomiske satsene. Det ble foreslått å spille dette inn i de regionale vannforvaltingsplanene, men konkludert med at det vil være for sent.</p> <p><u>Oppfølginger til neste planperiode:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dersom noen har saker som landbruksgruppa ønsker å fremme i kommunenes høringsinnspill til de regionale vannforvaltingsplanene, så bør det meldes inn til Helge så snart som mulig. 2. Når det er rett «timing» for å følge opp tiltakene i Bjørtomtbecken, Løykjebekken og Nessa, blir Helge gjerne med ut. 3. Fokusområder for den «daglige» saksbehandlingen innen landbruksforvaltningen som viktig ledd i vannforvaltningen er: næringsstoffer/gjødsel, partikler/erosjon, vandringshindre for fisk, kantsoner, inkl. skogbruk og sprøytemidler. 	<p>Maia</p> <p>Maia</p> <p>Alle</p>
6	<p>Sektorvis/kommunevis gjennomgang av egne tiltak</p> <p>Først ble det vist hvordan kommunene kan søke opp kun de tiltakene i Vann-nett der den enkelte kommunen er ansvarlig sektormyndighet for gjennomføringen. Rapporteringssystemer på detaljnivå, og som er koblet til RMP/eStil/WebGis avventes. Det er pt. uavklart om databasen «<i>Glommadata</i>» videreutvikles eller ikke. «<i>Tiltakslista</i>» som Huvo bruker for å rapportere til kommunepolitikere o.a. på detaljer i tiltaksgjennomføringen må oppdateres som tidligere år, men med avtalte justeringer. Sjekk om tabell 3.1 er ok. I tabell 3.2. markér med grønn farge i tabellen der det enkelte tiltaket rent faktisk ble gjennomført i 2020, og sett X for år 2021 og evt. «videreføres i 2022-27» dersom det er planlagt gjennomført de årene.</p> <p><u>Konklusjoner/videre oppfølging:</u></p> <p>Alle oppdaterer «sine» tiltak og sender tilbake til Helge innen 17. februar. Ved tvil kontakt Helge.</p> <p>Deretter ble det gjennomført en «runde rundt bordet» for å oppdatere hva som har skjedd hos de enklere sektormyndighetene siden forrige møte.</p> <p><u>Eidsvoll kommune. Dag orienterte:</u></p> <p>Ikke så mye å melde fra om siden forrige møte. RMP har en «normal» oppslutning. De fleste jorder ligger i stubb, og det følges opp ganske bra. Det er stadige SMIL-søknader, og nok prosjektert å ta tak i.</p> <p><u>Nannestad kommune. Nina orienterte:</u></p> <p>Det samme som for Eidsvoll. Positiv overrasket over økt spredning av gjødsel i vekstsesongen. Usikker på om innskjerping av spredetidspunktet derfor blir riktig nå. I fjor var det underskudd på tilskuddsmidler, men pga. ekstra tilskudd og noe som ble trukket inn, ble det i sum tildelt dobbelt så mye som ordinært. Mye blir gjennomført.</p> <p><u>Nes kommune. Lise orienterte:</u></p> <p>Det er økende etterspørsel etter SMIL-midler. Det skjer strukturendringer, og nå er det færre enn 300 som søker produksjonstilskudd i Nes. Det søkes om flere/større</p>	<p>Alle</p>

	<p>gjødselkummer. Det er bra tildeling av SMIL-midler fra statsforvalteren.</p> <p><u>Østre Toten kommune. Åse Marit orienterte:</u> I kommunens områder som drenerer til Huvo, er det ikke behov for særskilt oppfølging av jordbruksiltak. Utfordringene og tiltaksoppfølgingen er til de andre vannområdene.</p> <p><u>Statsforvalteren. Maia orienterte:</u> Det ble vist til miljøkravene og sak 4 i dette møtet. De jobber med å utforme de endelige satsene på RMP. Det vil være klart 15. februar.</p> <p><u>Ullensaker kommune.</u> Måtte forlate møte i sak 6 pga. annet møte.</p> <p><u>Hurdal kommune.</u> Forfall.</p>	
7	<p>Høringen av vannforvaltingsplanene Helge orienterte om prosessen og revidert nasjonal framdriftsplan for vannforvaltingsplanene (lenke) og høringen. Vannregionmyndigheten for Innlandet og Viken har imøtekommet kommunes ønsker om lengre enn 3 måneders høringsfrist, slik at det legges ut 1.2 fram til 31.5. Rammer for videre behandling i Huvo ble lagt av styringsgruppa i sak 8/20. Fordi kommunene har ulike skrivefrister, og selv 4 måneder er forholdsvis kort tid, bør Huvo lage et tekstforslag så tidlig som mulig i februar, som først sendes til prosjektgruppa for innspill, og deretter tilbake til kommunene som tekstgrunnlag for egen politisk høringsuttalelse. Foreløpige tanker om innholdet i høringsinnspillet ble gjennomgått.</p> <p><u>Konklusjoner/videre oppfølginger:</u> Alle i landbruksgruppa gir fortløpende innspill til Helge dersom det er spesielle temaer som bør tas inn eller ses nærmere på. Frist innen 17. februar.</p>	
8	<p>Innspill til Huvo-budsjettet for 2022 Et forslag til budsjettposter og beløp for konsulentonorarer og for tiltaksoppfølging ble presentert og drøftet.</p> <p><u>Konklusjoner/videre oppfølginger:</u> Evt. tillegg/justeringer meldes inn til Helge så snart som mulig. Tas inn videre til prosjektgruppemøtet. Frist innen 17. februar.</p>	
9	<p>Eventuelt Ingen saker.</p>	
	<p>Neste møte Tid: Onsdag 20. oktober 2021. kl. 10.00 – 15.00. Sted: Nes kommune, sannsynligvis Grønt fagsenter på Hvam. Det ble drøftet om det var interesse for befaringer. Dersom Nes kommune har forslag til en kort befaring i slutten av møtet i nærområdet, meldes det i fra til Dag. Ellers kan det være aktuelt å se på RMP/erosjonssikringstiltak ved jernbaneanlegget når møtet senere skal legges til Eidsvoll.</p>	Dag/Helge

Helge B. Pedersen (ref.)

Vedlegg:

- Kun lenker i dette dokumentet.

<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
Vannområdet Hurdalvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	<i>Telefaks</i>	<i>Internett</i>
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		